

Giuseppe Fanelli, (1827-1877) ο εισηγητής του αναρχισμού στην Ισπανία

Τα πρώτα χρόνια

Στις 5 Γενάρη του 1877 ο δημοκρατικός επαναστάτης και αργότερα μέλος της Διεθνούς και αναρχικός προπαγανδιστής Giuseppe Fanelli πεθαίνει στο ίδρυμα Nocera Inferiore (Campania, Ιταλία). Γεννήθηκε 13 Οκτώβρη του 1827 στη Νάπολη (στην Campania), τότε βασιλείο των Δύο Σικελιών. Ήταν γιος εύπορης οικογένειας. Ο πατέρας του, Lelio Fanelli, με καταγωγή από την Martina Franca, ήταν δικηγόρος, γεωπόνος και γεωγράφος, και εγκαταστάθηκε στη Νάπολη για να εξασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου. Η μητέρα του Giuseppe ήταν η Marianna Ribera. Ο Giuseppe ξεκίνησε να σπουδάζει αρχιτεκτονική και μηχανική, τα οποία αργότερα εγκατέλειψε για να ασχοληθεί με την προετοιμασία της επανάστασης. Στα 18 του υποστήριζε ακόμη τις δημοκρατικές απόψεις, όταν συμμετείχε στην νεολαιίστικη οργάνωση "Giovine Italia" (Νεαρή Ιταλία), κίνημα του Giuseppe Mazzini. Το 1848 πήγε εθελοντής στον πρώτο πόλεμο της Ιταλικής ανεξαρτησίας στο Μιλάνο με την αποστολή του Cristina Trivulzio di Belgioioso και πολέμησε σε Μιλάνο και Τυρόλ. Τότε συνάντησε προσωπικά τον Giuseppe Mazzini και γίναν στενοί φίλοι. Μετά την Ανακωχή του Salasco, (9 Αυγούστου το 1848) σύμφωνα με την οποία οι Ιταλοί του εθνικοαπελευθερωτικού μετώπου έπρεπε να υποχωρήσουν στην αυστριακή επιβολή και στο σύμφωνο του Κογκρέσου της Βιέννης, ο Fanelli κατέφυγε στο ελβετικό καντόνι του Ticino.

Το 1849 συμμετείχε στη μάχη για την άμυνα της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας και πήρε το βαθμό του καπετάνιου. Με την πτώση της Δημοκρατίας εξορίστηκε, αρχικά στην Κορσική και μετά στην Μάλτα. Το 1857 μπήκε παράνομα στην Ιταλία και συμμετείχε στην ένοπλη εξέγερση στη Γενοα, η οποία είχε οργανωθεί από τους Carlo Pisacane και Giovanni Nicotera. Στόχος ήταν να πέσει η εξουσία του βασιλιά των Δύο Σικελιών Fernando II, αλλά στο Sapri οι στασιαστές πέσαν πάνω σε βασιλικά στρατεύματα. Ακολούθησε η καταστολή της εξέγερσης και 85 στασιαστές εκτελέστηκαν, ανάμεσά τους και ο Pisacane. Ο Fanelli διέφυγε στην Σμύρνη, από κει στην Μάλτα και μετά στο

Λονδίνο. Το 1860 συμμετείχε στην λεγεώνα των Χιλίων Camicie Rosse (Τα Κόκκινα Πουκάμισα) του Giuseppe Garibaldi στη νότιο ιταλία και τραυματίστηκε στην μάχη του Calatafimi. Χρησιμοποιώντας την επιρροή του ως καπετάνιος, σχημάτισε μια διμοιρία ελεύθερων σκοπευτών «Cacciatori», από τον Βεζούβιο και συμμετείχαν στην μάχη του Volturmo. Μετά την εκστρατεία απογοητευμένος από την μετριοπαθή νίκη της λεγεώνας, άφησε τον Garibaldi και αποσύρθηκε για κάποιο διάστημα στο σπίτι της οικογένειάς του στην Martina Franca. Το 1863 βρέθηκε στην πολωνία για να συμμετέχει στην επανάσταση. Πίσω στη Νάπολη το 1866 συνάντησε τον Bakunin στην Ischia, ο οποίος επηρέασε τις ιδέες του με ελευθεριακή κατεύθυνση προς την ιδεολογία της Διεθνούς, της ομοσπονδιοποίησης και του αντικρατισμού. Έτσι απέρριψε τον κρατισμό του Mazzini. Με τους Carlo Gambuzzi και Severio Frisco, ήταν τα πρώτα μέλη της κρυφής οργάνωσης του Bakunin «Διεθνής Αδελφότητα». Αλλά με τον Garibaldi δεν έκοψε σχέσεις και το 1866 συμμετείχε στον τρίτο πόλεμο ανεξαρτησίας στις μάχες του Trentino μεταξύ των ιταλικών και αυστριακών στρατευμάτων, καθώς επίσης και στην προσπάθεια απελευθέρωσης της Ρώμης. Στην Becezza τραυματίστηκε.

Ο διαχωρισμός της Πρώτης Διεθνούς από το Μαρξισμό και η πρώτη σπορά του αναρχισμού στην Ισπανία

Τον Απρίλη του 1867 με τους Frisco και Gambuzzi, δημιούργησαν την ομάδα "Libertà e Giustizia" (Ελευθερία και Δικαιοσύνη), γραμματέας της οποίας ήταν ο Frisco, ο οποίος συνδεόταν με την κλειστή εργατική ομάδα "Amore e Soccorso" (Αγάπη και Βοήθεια). Τον Σεπτέμβριο του 1868 στη Βέρνη (ελβετία) συμμετείχε με τους Frisco, Gambuzzi, Tucci και Bakunin, στο 2^ο «Συνέδριο του Συνδέσμου Ειρήνης και Ελευθερίας» (League of Peace and Freedom). Σε αυτό το συνέδριο η αναρχική μειοψηφία διαχωρίστηκε από το Σύνδεσμο και ίδρυσαν την «Διεθνή Συμμαχία Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας» (International Alliance of Socialist Democracy), η οποία στη συνέχεια συμμετείχε στην «Διεθνή Ένωση Εργατών» - International Workers' Association (AIT), γνωστή και ως «Πρώτη Διεθνής».

Στις 8 Οκτώβρη του 1868 ο Fanelli θα αναχωρήσει από την Geneva για Ισπανία, ως απεσταλμένος του Bakunin να οργανώσει τις πρώτες ομάδες της Διεθνούς. Συνοδευόταν από τους Fernando Garrido Tortosa, José María Orense, José Guisasaola Goicoechea και Joseph Rubaudonadeu, μεταξύ άλλων. Πρώτα πήγε Βαρκελώνη και μετά Μαδρίτη. Παρόλο που δεν ήξερε τις διαλέκτους της Ιβηρικής, σύντομα οι αναρχικές του ιδέες βρήκαν μεγάλη απήχηση¹. Πέρα από την ίδρυση Διεθνούς στην Ιβηρική², το ταξίδι του Fanelli έμεινε στην ιστορία ως η αρχή του ισπανικού αναρχικού κινήματος.

Αναφέρει ο Lucien van der Walt³: «Όταν ο απεσταλμένος του Μπακούνιν, Τζουζέπε Φανέλι (1827-1877), έφτασε το 1868 στην Ισπανία για να βοηθήσει στις πρωτοβουλίες γι' αυτό που έμελλε να γίνει η F.O.R.E., δηλαδή ο μεγαλύτερος τομέας της Πρώτης Διεθνούς, είχε μαζί του και το πρόγραμμα της Πρώτης Διεθνούς και το καταστατικό της Συμμαχίας. Στην Ισπανία η Συμμαχία «έκανε δουλειά μέσα στην οργάνωση των εργατών ενάντια σε κάθε πιθανή αντεπαναστατική παρέκκλιση» κι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο σχηματισμό της F.O.R.E. Περί το 1870, υπήρχαν στην Ισπανία «μυστικοί Μπακουνινιστικοί πυρήνες» που απαριθμούσαν τριάντα με σαράντα χιλιάδες μέλη και τον επόμενο χρόνο ιδρύθηκε τομέας της Συμμαχίας στην Πορτογαλία. Η Συμμαχία δραστηριοποιήθηκε επίσης στην Ιταλία και την Ελβετία· αναμφισβήτητα υπήρχαν τομείς και σε άλλα μέρη. Ο ίδιος

¹ Σύμφωνα με τον [Bookchin](#), στις πρώτες συναντήσεις ο Fanelli χρησιμοποιούσε λατινικές εκφράσεις και χειρονομίες για να συνεννοηθεί με τους εργάτες. Αρχικά είχε συναντήσει και τον Ρεκλύ κατά την επίσκεψή του στην Ισπανία, ο οποίος βρισκόταν Ισπανία δουλεύοντας ως δημοσιογράφος και φιλοξένησε για ένα διάστημα τον Fanelli στη Βαρκελώνη. Ο Fanelli με τα λίγα χρήματα που του είχε δώσει ο Μπακούνιν κατάφερε σε λίγο χρονικό διάστημα να ρθει σε επαφή με εργατικούς κύκλους και να μεταλαμπαδεύσει τον αναρχισμό στην Ισπανία.

² Το πρώτο της τμήμα οργανώθηκε στη [Μαδρίτη](#), υπό το πρόγραμμα της Συμμαχίας των Μπακουνικών, και λίγους μήνες αργότερα στις 8 Μάη του 1869 το δεύτερο τμήμα οργανώθηκε στη Βαρκελώνη

³ Κεφάλαιο 8 ([Αγωνιστική Μειοψηφία: Το Ζήτημα της Αναρχικής Πολιτικής Οργάνωσης](#)) στο έργο του Black flame: The revolutionary Class Politics of Anarchism and Syndicalism

ο Μπακούνιν αναφερόταν σε χρόνο ενεστώτα στη Συμμαχία κατά το 1872 - 1873 και ο Κροπόκτιν εντάχθηκε στην οργάνωση το 1877.

Όπως σχολίαζε αργότερα ο Μαλατέστα, (και ο ίδιος μέλος της Συμμαχίας): Γιατί να προσπαθήσουμε να αποκρύψουμε δεδομένες αλήθειες τώρα που ανήκουν στο πεδίο της ιστορίας και μπορούν να λειτουργήσουν ως μάθημα για το παρόν και το μέλλον; ...Εμείς, που ήμασταν γνωστοί στη Διεθνή ως Μπακουνινιστές και που ήμασταν μέλη της Συμμαχίας, υψώσαμε ηχηρές κραυγές ενάντια στους Μαρξιστές επειδή προσπαθούσαν να καταστήσουν το δικό τους συγκεκριμένο πρόγραμμα κυρίαρχο μέσα στη Διεθνή. Ωστόσο, πέρα από το ζήτημα της νομιμότητας των μεθόδων τους, που είναι άσκοπο πλέον να επικαλούμαστε, κάναμε ακριβώς αυτό που έκαναν κι εκείνοι· προσπαθήσαμε να χρησιμοποιήσουμε τη Διεθνή για τους σκοπούς της δικής μας παράταξης.»

Δράση στην Ιταλία

Πίσω στη Νάπολη το 1869 ο Fanelli συμμετείχε ενεργά πολιτικά στους κύκλους της Διεθνούς μαζί με αναρχικούς όπως ο Errico Malatesta, ο Carlo Cafiero κ.α.

Με προτροπή του αντι-κοινοβουλευτικού Bakunin, ο οποίος ήταν της άποψης πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί η εκπροσώπηση ως μέσο προπαγάνδας, ο Fanelli κατέβηκε στις εκλογές και το Δεκέμβρη του 1870 εκλέχτηκε αναπληρωτής στην διοίκηση της Torchiara (είχε ξαναεκλεγεί αναπληρωτής το 1865 για το Col, Πανεπιστήμιο της Νάπολης, θέση που κράτησε ως το 1874 και που του έδωσε πολλές διευκολύνσεις στα ταξίδια του. Εκείνη την περίοδο συμμετείχε στην δημιουργία της εφημερίδας «La Campana de Nápoles». Μεταξύ 4 και 6 Αυγούστου το 1872 συμμετείχε στο Συνέδριο του Rimini, όπου αποφασίστηκε η ίδρυση της «Ιταλικής Ομοσπονδίας της Διεθνούς», η οποία στη συνέχεια μετεξελίχτηκε στην «Ιταλική Αναρχική Ομοσπονδία» Italian Anarchist Federation (FAI). Ο Fanelli αργότερα αρνήθηκε να συμμετάσχει στο συνέδριο «Εξουσιαστών»⁴ της Χάγης στις 2 Σεπτεμβρίου του 1872. Τον Σεπτέμβρη της ίδιας χρονιάς συμμετείχε ως εκπρόσωπος στο Συνέδριο στο Saint-Imier, το οποίο σηματοδότησε την ίδρυση της «Αντιεξουσιαστικής Διεθνούς».

Λόγω φυματίωσης καθώς και ψυχολογικών προβλημάτων νοσηλεύτηκε στο ίδρυμα του Fleur de Nocera Inferiore (Campania, Ιταλία), όπου στις 5 Γενάρη του 1877 πέθανε από εγκεφαλική αιμορραγία. Την επόμενη μέρα θάφτηκε στο νεκροταφείο της Νάπολης δίπλα στον Vincenzo Pezzi, ενώ τον επικήδειο του τον έκανε ο φίλος του Carlo Gambuzzi.

Πηγή: [CNT, Black flame: The revolutionary Class Politics of Anarchism and Syndicalism](#)

Μετάφραση - επιμέλεια: Αναρχική Συλλογικότητα m(A)nifesto

⁴ Πρόκειται για το συνέδριο της διεθνούς όπου ο Μαρξ πήρε την εξουσία και συγκρούστηκε με τον Μπακούνιν και τον κύκλο του. Εκεί η Πρώτη Διεθνής έσπασε μεταξύ αναρχισμού και μαρξισμού. Περισσότερα σχετικά με την στάση των Μαρξιστών και τη διάσπαση της Πρώτης Διεθνούς: [Ανήσυχες φωνές των νεκρών αναρχικών](#)